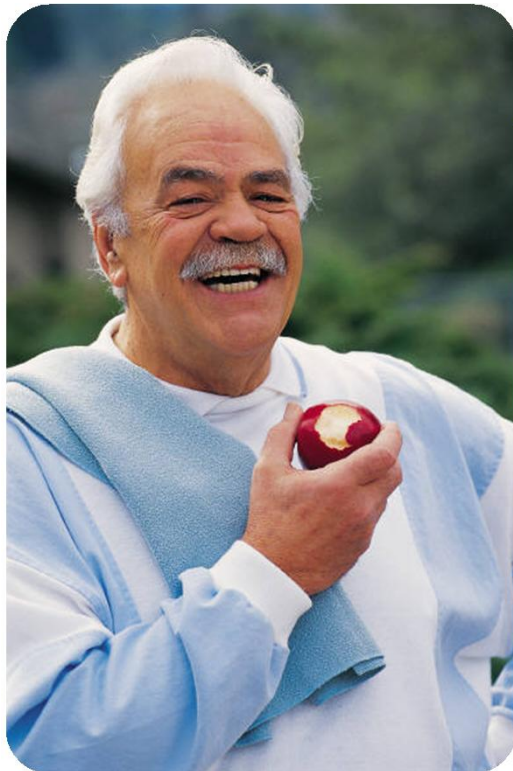

Sapuskaa senioreille

Aistikas pakkaus -seminaari 30.11.2011
Elina Rusko ja Janne Sallinen
VTT

Sisälllys

Taustaa

- Iäkäs väestö ja ravitseminen
- Ikäihmisille suunnatut ruokapalvelut, ateriat ja tuotepakkaukset omaisten kokemana
- Pakkaus palvelemassa iäkästä väestöä

Seniöri-sapuska-projekti (5/2011 – 8/2014)

- Projektin tavoite
- Työvaiheet
- Konsortio

Viitteet

Suomen väestö harmaantuu

(Tilastokeskus 2009)

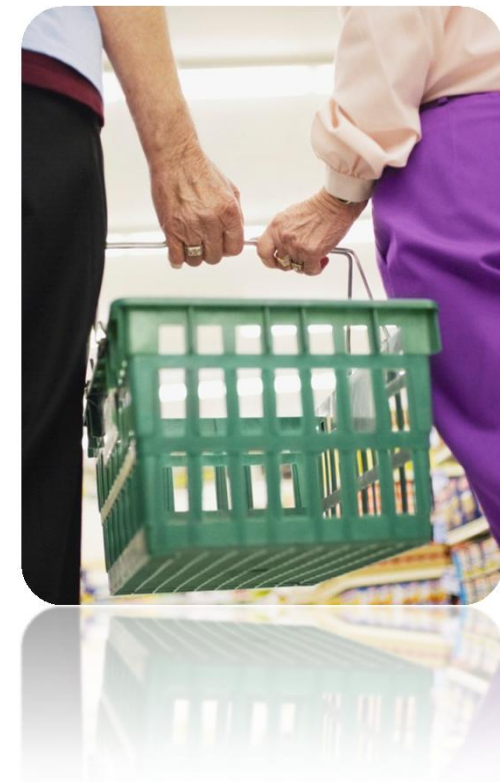

- **Eläkeikäisten määrä on ennustettu lähes kaksinkertaistuvan** nykyisestä 1,79 miljoonaan vuoteen 2060 mennessä
- Väestöllisen **huoltosuhteen on arvioitu yli 1,5-kertaistuvan** nykyisestä vuoteen 2020 mennessä

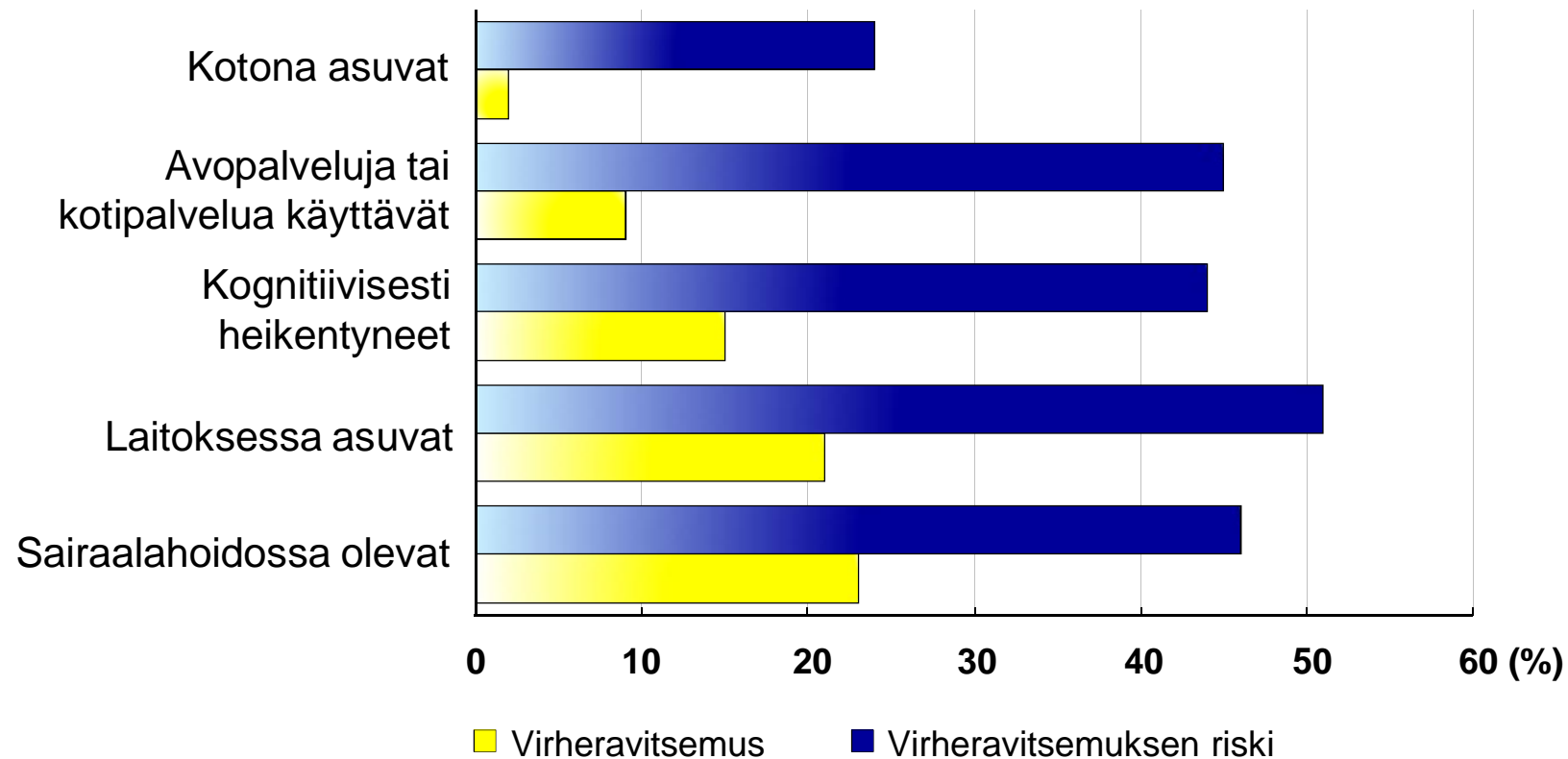
läkäs väestö ja ravitseminen

- Monet ikäihmiset syövät **yksipuolisesti ja niukasti**
- **Huono ruokailu** on **yhteydessä** ikäihmisille maittavan **ruoan kehnoon saatavuuteen**
- Esimerkiksi vain joka neljäs iäkäs ateriapalvelun käyttäjä raportoi saavansa mieleistään ruokaa ainakin muutamia kertoja viikossa. Lisäksi aterian koko on useimmille liian suuri.

Viite: Sampo-Viitaniemi L. Pro gradu: Ikääntyneiden kuopiolaisten kokemuksia kotiateriapalvelusta ja kotiateriapalveluun kohdistuvia toiveita ja odotuksia. Kuopion yliopisto 2007.

Virheravitsemuksen yleisyys iäkkäässä väestössä

Viite: Guigoz Y. *J Nutr Health Aging* 2006; 10(6): 466-87.

Painon laskun ja huonon ravitsemuksen vaikutuksia ikääntyneillä

- Lihaskunto heikkenee
- Liikunta- ja toimintakyky heikkenee
- Kaatumiset ja niihin liittyvät luun murtumat yleistyvät
- Vastustuskyky heikkenee
- Anemia yleistyy
- Toipuminen stressitilanteista (kuumeesta, leikkauksesta yms.) hidastuu ja hoidon teho huononee
- Mielialan lasku ja väsymys

➔ **Hoidon tarve, hoidon kustannukset ja kuolleisuus kasvavat**

Ikäihmisille suunnatut ruokapalvelut, ateriat ja tuotepakkaukset omaisten kokemana

Kaupan ruokavalikoima

- Yli kolmannes vastaajista koki, että kaupan valikoimaa mm. marjatuotteiden, kalaruokien ja palvelutiskin valmisruokien osalta tulisi laajentaa tarjoamalla perinteistä kotiruokaa pienissä pakkauksissa

Ruoan ominaisuudet

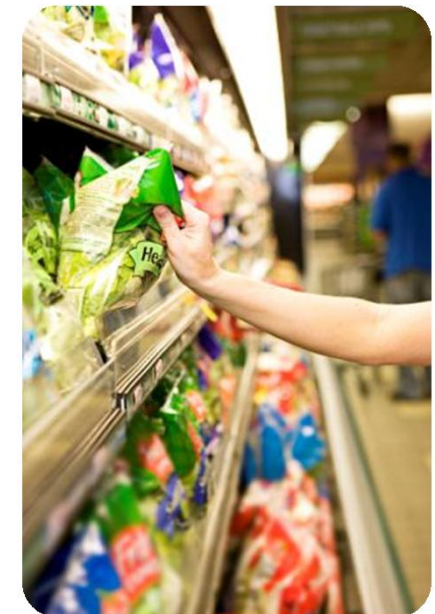
- Vastanneiden mukaan ikäihmiset kokivat vastenmielisinä tai epämiellyttävinä etenkin voimakkaasti maustetut ruoat sekä ruoat, joiden ulkonäöstä ei tiennyt mitä ne sisältävät

Pakkaukset

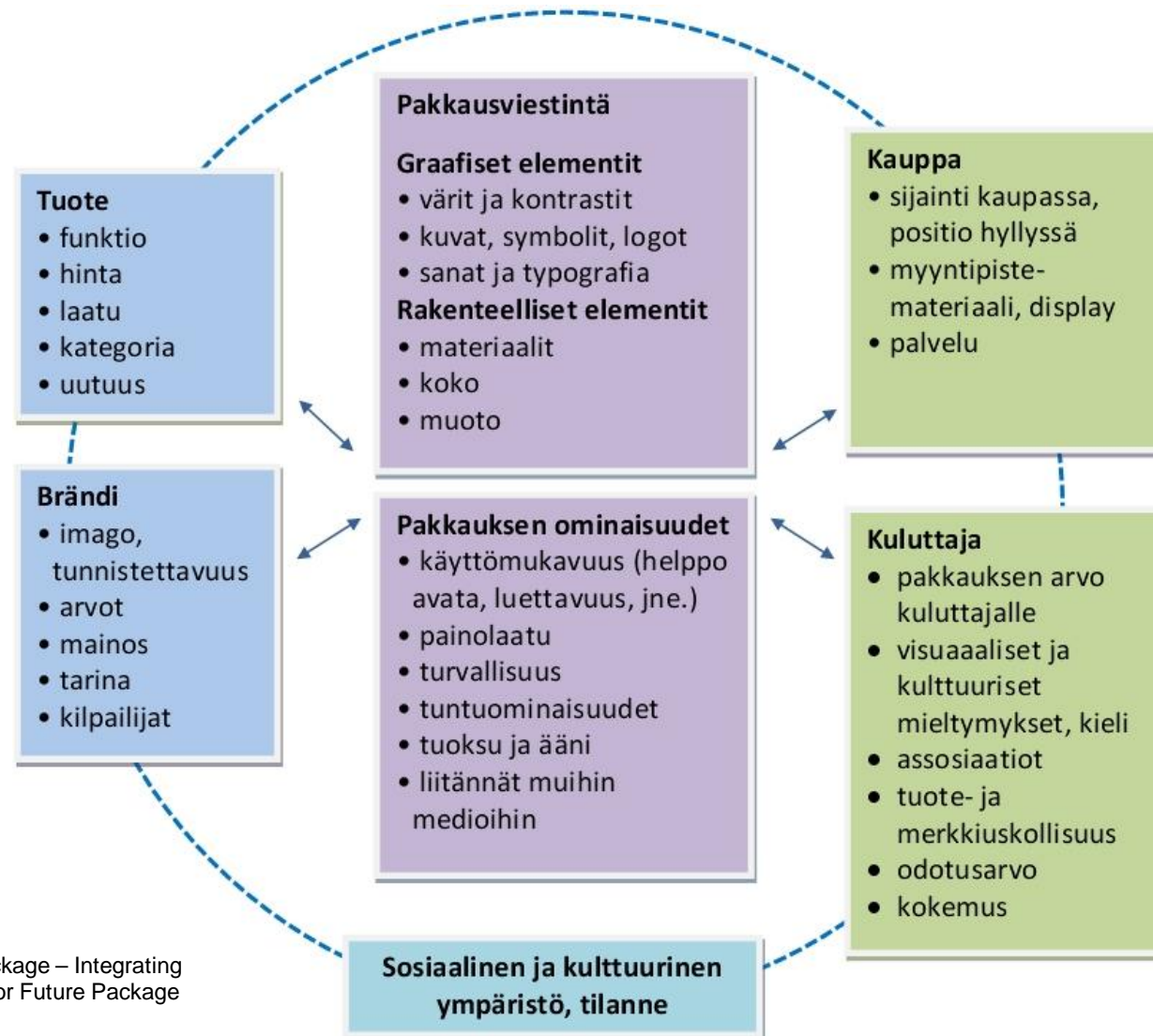
- Useampi kuin kaksi kolmesta vastaajasta koki, että kaupassa oli ikäihmisille hankalasti avattavia elintarvikepakkauksia mm. maitovalmiste- ja leikkelepakkauksissa

Valmisateria ja kotiin tilattavat ateriat

- Neljä viidestä vastaajasta kehittäisi etenkin valmiita aterioita ja kotiin tilattavia aterioita. Ikäihmiset voisivat tilata kotiin mm. kotiruokia, marjoja, vihanneksia ja tuoretta leipää.

Pakkausviestinnän elementit ja vaikuttavat tekijät

Pakkaus palvelemassa iäkästä väestöä

Pakkauksissa on huomioitava, että tulevaisuuden kuluttajat ovat suurelta osin iäkkäitä.

- Tämä huomioidaan panostamalla erityisesti pakkauksen käyttömukavuuteen: helppo avattavuus, uudelleen suljettavuus, helppo annostelu (esim. kaataminen)
- Helppo luettavuus (riittävän iso teksti, kontrasti jne.)
- Senioreja puhutteleva pakkausviestintä: esim. houkutteleva ja ruokahalua kiihottava. Huom! Ei kuitenkaan osoitteleva!
- Laatu ja tunnistettavuus: tuotteen/pakkauksen on tärkeää olla helposti tunnistettavissa
- Sopivat pakkauskoot (myös monipakkaukset)
- Vaihtoehtojen tarjoaminen: iäkkään väestön tarpeet ovat hyvin moninaiset

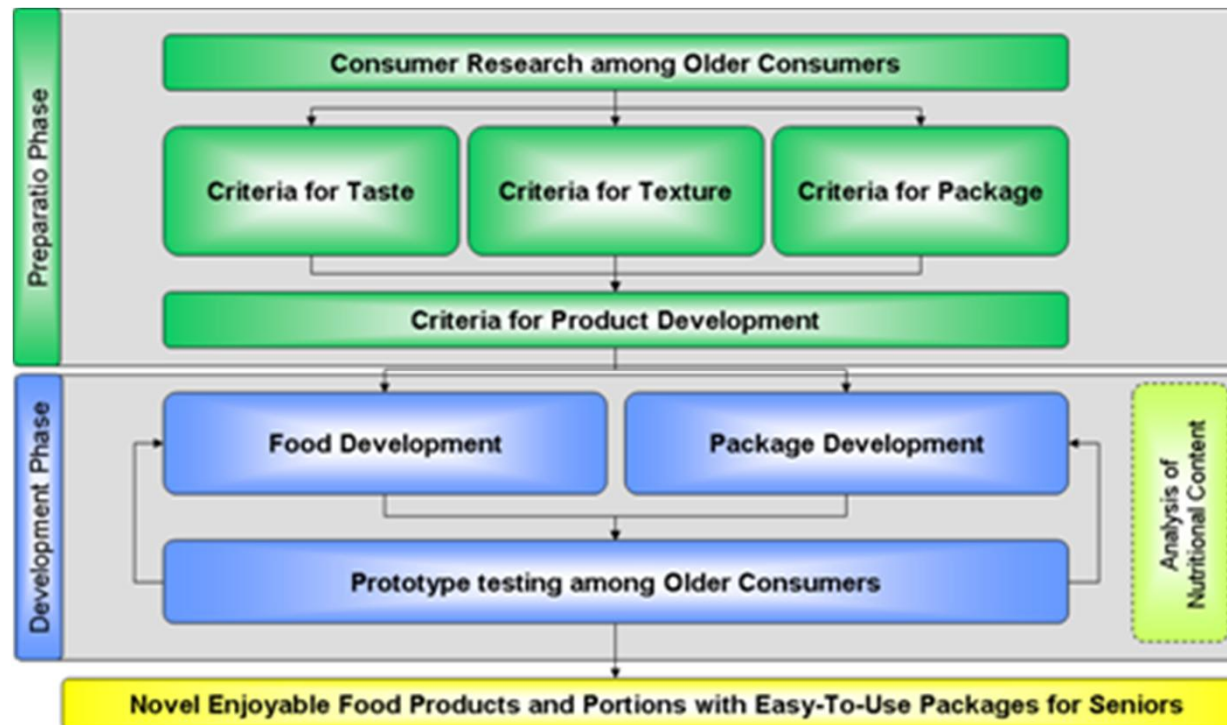
Avainasemassa ovat vaivan vähentäminen, panostaminen pakkauksen helppokäyttöisyyteen ja laatuun!

Seniори-sapuska (5/2011 – 8/2014)

”Iäkkäille kuluttajille räätälöityjen elintarvikkeiden, aterioiden ja pakkausten kehittämishanke”

- Projektin tavoitteena on tukea iäkkäiden kuluttajien – sekä nykyisten että tulevien - hyvinvointia kehittämällä konsepteja maistuville elintarvikkeille ja aterioille tarjottavaksi helppokäyttöisissä ja sopivan kokoisissa pakkauksissa.
- Tavoitteen saavuttamiseksi käytetään iäkkäät kuluttajat osallistavia tutkimusmenetelmiä
- Hankkeen tuloksia hyödynnetään ateriapalvelujen sekä elintarvike- ja pakkausteollisuuden prosessien kehittämisessä paremmin iäkkäiden kuluttajien tarpeita vastaavaksi.

Seniori-sapuska (5/2011 – 8/2014)

Pakkaustutkimus Seniori-sapuska-projektissa

Esiselvitys

- Nykytilanteen kartoitus
- Heikot signaalit ja uudet ideat

Konseptien kehitys

- ”Helppokäyttöinen pakkaus” -konseptit seniorikuluttajille
- Pienempien kohde-ryhmien tai yksittäisten henkilöiden tarpeet huomioivat pakkaus-konseptit

Prototyypit

- Prototyyppien suunnittelu ja valinta
- Prototyyppien testaaminen

Seniори-sapuska (5/2011 – 8/2014)

- Projekti lisää suomalaisen elintarvike- ja pakkausteollisuuden ja vähittäiskaupan kansainvälistä kilpailukykyä luomalla edellytyksiä uusien räätälöityjen tuotteiden kehittämiseksi alati kasvaville iäkkäiden kuluttajien segmentille.
- Projektia koordinoi VTT ja se toteutetaan yhteistyössä Kuluttajatutkimus-keskuksen, Taloustutkimus Oy:n ja Muotoilun ja Median Palvelukeskus DF Oy:n kanssa.
- Projektin päärahoittaja on Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämisskeskus.

Mukana olevat yhdeksän yritystä edustavat:

1. [Elintarviketeollisuutta](#) (Apetit Pakaste Oy, Atria Suomi Oy, HK Ruokatalo Oy, Saarioinen Oy)
2. [Pakkausteollisuutta](#) (Huhtamäki Foodservice Finland Oy, Stora Enso Oyj)
3. [Ruokapalveluja](#) (Espoo Catering, Finncatering Oy, Helsingin kaupungin Palmia -liikelaitos).

Viitteet

- Fagerström, A. Tulevaisuus tuo iäkkäitä pakkausten käyttäjiä. Pakkaus –lehti 7/2011, s. 30.
- Guigoz Y. J Nutr Health Aging 2006; 10(6): 466-87.
- Kuopion yliopisto, Ikäravi tutkimus; kysely ikäihmisten omaisille, n = 800.
- MacIntosh C, Morley JE, Chapman IM. Nutrition 2000; 16(10): 983-95.
- Pro carton. Packaging requirements of the over 60's. Results of a market research study carried out by facit Marketing-Forschung, Munich. 20 p.
- Rusko, E., Heiniö, S., Korhonen, V., Heilmann, J., Karjalainen, T-M., Lahtinen, P. & Pitkänen, M. Messenger Package – Integrating Technology, Design and Marketing for Future Package Communication. Final Report. Espoo 2011. VTT Tiedotteita – Research Notes 2586. 90 p. www.vtt.fi/inf/pdf/tiedotteet/2011/T2586.pdf
- Sampo-Viitaniemi L. Pro gradu: Ikääntyneiden kuopiolaisten kokemuksia kotiateriapalvelusta ja kotiateriapalveluun kohdistuvia toiveita ja odotuksia. Kuopion yliopisto 2007.

Ikäihmisen hyvinvointi lähtee hyvästä ruuasta!

Kuva: Paula Pohjamo, Savon Sanomat 26.9.2008

Kiitos mielenkiinnostanne!

Erikoistutkija Janne Sallinen

janne.sallinen@vtt.fi

Puh. 040 159 4549

Erikoistutkija Elina Rusko

elina.rusko@vtt.fi

Puh. 040 536 6249

**VTT luo teknologiasta
liiketoimintaa**